

Příloha 1: Polostrukturovaný rozhovor (Zdroj: autorka práce)

Demografické otázky:

1. Jak dlouhou praxi ve školství máte?
2. Jak dlouho pracujete se žáky s mentálním postižením?
3. Co Vás přivedlo k práci se žáky s mentálním postižením?

Vlastní rozhovor:

1. Jakým způsobem vedete žáky k rozvoji čtenářství a k celkovému zájmu o knihy?
2. Jak máte vyřešen přístup ke knihám, které jsou ve třídě k dispozici?
3. Prohlížíjí si žáci knihy spontánně nebo k tomu musí být vyzváni?
4. Mohou si žáci vybrat knihu dle svých preferencí?
5. Jaké metody využíváte při rozvoji čtenářství a zájmu o knihy u žáků se středně těžkým mentálním postižením?
6. Využíváte při rozvoji čtenářství a zájmu o knihy u žáků se středně těžkým mentálním postižením nějaké speciální pomůcky nebo tištěné materiály? A pokud ano, tak jaké?
7. Navštěvujete se žáky se středně těžkým mentálním postižením knihovnu? A pokud ano, jakých služeb a programů využíváte?
8. Jaké metody využíváte při rozvoji čtenářství a zájmu o knihy u žáků s těžkým mentálním postižením?
9. Využíváte při rozvoji čtenářství a zájmu o knihy u žáků s těžkým mentálním postižením nějaké speciální pomůcky nebo tištěné materiály? A pokud ano, tak jaké?
10. Navštěvujete se žáky s těžkým mentálním postižením knihovnu? A pokud ano, jakých služeb a programů využíváte?
11. Máte informace, zda rodiče žáků čtou svým dětem? Pokud ano, jakou od nich máte zpětnou vazbu?
12. Jakým způsobem probíhá v rodině motivace k zájmu o knihy?
13. Spolupracujete s rodinou v tomto ohledu na společném zájmu?
14. Komunikujete se zařízením, kde probíhalo předškolní vzdělávání žáka? Pokud vzdělávání probíhalo v přípravné třídě, komunikujete případně s konkrétními pedagogy?
15. Pokud ano, máte informace o osvojených dovednostech v oblasti předčtenářské gramotnosti? Jakým způsobem si tyto informace předáváte?

Příloha 2: Přepis rozhovoru s respondentem R3 (Zdroj: autorka práce)

Datum realizace rozhovoru: 8. 5. 2022

Forma přepisu: selektivní protokol

T: Já Vás poprosím tedy o souhlas s nahráváním.

R3: Ano, uděluji souhlas s nahráváním, jestli už se to nahrává.

T: Děkuji.

R3: Tak.

T: Já tady mám nějaké ty demografické otázky, je to na začátek. Jak dlouhou praxi ve školství máte?

R3: No, 30.

T: Děkuju. A jak dlouho pracujete se žáky s mentálním postižením?

R3: No, kromě prvního roku, kdy jsem začínala na běžné škole a pár let, kdy jsem pracovala v mateřské škole, tak 7 let jsem pracovala s běžnými dětmi, i když v té mateřské škole jsem vlastně zaváděla to, čemu se dneska říká inkluze. Propagovala jsem prostě, že by tam měli být.

T: Začlenění těch dětí.

R3: Ano, ano, s postižením jakýmkoliv zdravotním.

T: Děkuji, chápu. A co Vás přivedlo k této práci s žáky s mentálním postižením?

R3: Zájem, osobní zájem, jako bylo to trošku, řekla bych výzva pro mě, protože ta práce je samozřejmě složitější. Nicméně myslím si, že když má někdo vztah, protože to není práce pro každého, tak když má někdo vztah k dětem, řeknu s jakýmkoliv zdravotním postižením, nejenom mentálním, myslím celkově zdravotním postižením, tak si myslím, že by se měl prostě přidat. Protože nás zase není až zas tolik, kolik by bylo potřeba.

T: Takže Vás práce naplňuje?

R3: No, jako naplňuje, že je smysluplná, individuální práce, právě to dítě je každé jiné. Když mám ve třídě, jeden, dva, tři, čtyři žáky, tak ale můžu říct s čistým svědomím, že každý je úplně jiný a nelze k nim přistupovat plošně a to je vlastně i jedna z věcí, které mě zajímají na té práci, že neustále hledám.

T: No, to je určitě skvělé, děkuji.

R3: No třeba u toho kontaktu s dětma, na někoho třeba nemůžete sáhnout a někdo i sám přijde, a když má tu potřebu, tak prostě přijde, přitiskne se a zase jde. Jo, nechá se pohladit, můžeme se dívat z očí do očí, může s námi jít ven, to taky nejde u každého.

T: Tak já půjdu tedy k tomu čtenářství. Jakým způsobem vedete žáky k rozvoji čtenářství a k zájmu o knihy?

R3: Tak ano, předkládáme jim třeba, aby si sami manipulovali s knížkami, to dáváme takové ty odolnější, samozřejmě, protože jinak jako trhají klidně listy, nebo když někdo prostě se dostane do afektu, tak knížky ne, to nedáváme.

T: Takže takové ty jako leporelové?

R3: Ano, ano, anebo jsou i knížky třeba, jak je pro to první čtení nebo s pevnějšími listy, že se to jen tak neroztrhne, třeba zmuchlají trošku, ale jinak ne. A třeba letos mám žáka, který nemluví, cíleně nemluví s nikým, tak my řešíme čtení tím způsobem a koneckonců i řečovou výchovu, že vybereme knížku, já se s ním dohodnu, že ano, že tuhle, fajn a teď třeba aktuálně máme od Koláře Z deníku kocoura Modroočka, ta je fajn, tam je ta přímá řeč a tak, čili se dá hlasově i trošičku formulovat, což zvládnou a když přečteme nějaké kratší kapitoly nebo něco z toho zkrátím já nebo kapitolu rozdělím podle textu, tak potom mu kladu vlastně otázky a on mi odpovídá stylem ano, ne. Abych věděla, že vnímá, o čem se čte, jo, prostě on mi to neřekne, ale je schopen ukázat mi, že buď ano, nebo ne. A využívám i obrázků samozřejmě. No a ostatní děti taky poslouchají, no a někdy si sedneme tak do takového, nechci říct kruhu, ale prostě si posedáme. No a oni poslouchají také, co čtu a potom ty otázky kladu nejenom tomu žákovi, ale i všem ostatním taky prostě podle zájmu.

T: To je perfektní, děkuji.

R3: Jinak mají tedy ještě samozřejmě čítanku, čili čtou anebo taky mají, kdo je zdatnější, tak už může třeba i z domova přinést svoji oblíbenou knížku a tam si čte a my ověřujeme, zda jako ví, co čte. Podobně jako u toho žáka, co nemluví.

T: Skvělé. Jak máte vyřešen přístup ke knihám, které jsou ve třídě k dispozici?

R3: No, máme knihovničku, bohužel teda v šuplíku, protože už nemáme místo, naše třída není příliš velká, byla bych ráda, kdybychom mohli získat třeba nějakou poličku, kde by to bylo přístupné dětem, ale ony děti vědí, kde to je a samy si vyberou nebo, když chceme cíleně prostě, s nějakým tím záměrem vzdělávacím, tak je k tomu přivedeme, že to celé vytáhneme, posedají kolem a řešíme, řešíme knihy a řešíme ilustrace v nich, potom se to samozřejmě objeví i v dalších předmětech jako je výtvarná výchova nebo i v tělesné výchově.

T: Takže to takto hezky provázete, to je úžasné.

R3: Ano, snažíme se, protože oni to potřebují víckrát, potřebují víc těch podnětů, že přece jenom je to středně těžká mentální retardace, oni potřebují opakovat...

T: Hm, s tím souhlasím.

R3: A aby to přešlo do té dlouhodobé paměti, abychom z toho něco měli, vytěžili. Máme tady mentálně postižené děti a většinou mají kombinované postižení.

T: Děkuji. Mohou si žáci vybrat knihu dle svých preferencí?

R3: Ano, mají knížky v tom šuplíku a vybírají si, co se jim líbí.

T: Pak už to tady mám rozdělené: tři otázky k žákům se středně těžkým mentálním postižením a pak s těžkým mentálním postižením.

R3: Snad něco vylovím z paměti, že jo.

T: Jaké metody využíváte při rozvoji čtenářství a zájmu o knihy u žáků se středně těžkým mentálním postižením?

R3: No, tady u těch žáků čteme, ale je potřeba jako, když třeba začínáme nějakou novou knížku, tak je potřeba ji trošičku zpopularizovat. Takže třeba právě využiju toho, že si ji vyndám ze šuplíku, nebo že ji někdo přinese z domova, nejdřív si o té knížce jako chvíli povídáme, abych je prostě naladila k tomu, že ji prostě chtějí poslouchat, čili každý podle svých možností, má nějakou dobu toho zájmu, kterou je schopen věnovat tomu, co se děje, čili té knížce. No, někdo vám za chvíličku odpadne, ale mám tam zase paní asistentky, čili je využiju, ony s nimi už prostě jdou. Využíváme taky pracovní listy, když je seženeme, nebo si sami taky vytvoříme někdy. Tam si prostě vybarví nebo doplní, nebo tam zase máte grafomotoriku, když třeba kočička skáče, šnek leze a tak podobně. Nebo zajíček zase přes pole skáče, čili já nevím horní oblouky, dolní oblouky, prostě zkrátka využijeme i grafomotoriku, ale pořád jakoby s tou jednou nohou v té knížce, v té četbě, kdo vydrží déle, tak si tam o té knížce ještě povídáme, pak se teda do toho pustíme.

T: Tohle je teda úplně ideální a vyčerpávající. Děkuji. To je provázání všeho se vším.

R3: Víte co, někdy se daří víc, někdy míň. Tady popisují ideální stav.

T: Ano, tomu rozumím.

R3: Tak člověk ví, jak to dělat, když to jde, tak to použije. A v tom ranním bloku je i možnost, když prostě vidím, že ta konstelace se změnila, čili se k tomu buď vrátit, anebo ještě během dne, nebo během týdne, prostě se k tomu vrátit, když je ta atmosféra, kterou se snažím navodit, někdy s malým úspěchem, jindy s velkým, až se divím třeba.

T: Tady mám další otázku: Využíváte při rozvoji čtenářství a zájmu o knihy u žáků se středně těžkým mentálním postižením nějaké speciální pomůcky nebo tištěné materiály?

R3: No, třeba ty pracovní listy, jak jsme se bavily. Pak využíváme tablety, děti je mají rády, i děti, které je třeba ještě nemají ve školním vzdělávacím programu, protože jsou v nízkém ročníku. Ale to nevadí, ony na tom také dokážou. Nebo jeden starší zdatnější to má před sebou, ten tam teda řeší, co je potřeba, další dva jsou okolo, taky třeba dávají nápady a tak podobně.

T: Takže vlastně taková skupinová práce?

R3: Skupinová práce a my už jen nasloucháme, jestli je potřeba do toho zasáhnout, nebo ne, i takhle.

T: A co tam třeba konkrétně dělají na tom tabletu?

R3: No, tak většinou to jsou třeba takové malé příběhy s tou dětskou tematikou, ty kratší, bývají to kreslené postavičky, vlastně třeba to, co se pak objeví v té knížce. Takže podle toho,

co zrovna frčí, je tu prasátko Pepa, někdy Anna a Elsa, někdy auta a taky podle toho, co kluci no, nebo třeba si našli dinosaury, tak přinesou knížku o dinosaurech, teď něco najdeme na tom tabletu, jo prostě a takhle. No a snažíme se k tomu sehnat třeba i nějaký ten pracovní list, nebo si potom sami nakreslí dinosaura, můžou si ho vystříhnout, nalepíme na špejli, máme loutky a už zase jedeme. Jo, snažím se to tak jakoby provázat, protože oni to mají z více stran a tím pádem bych řekla, že si to líp do hlavy zasadí, no.

T: No, úžasné, děkuji. Navštěvujete se žáky se středně těžkým mentálním postižením knihovnu? Pokud ano, jakých služeb a programů využíváte?

R3: Teď ne, ale dříve jsem párkrát byla, no.

T: A vzpomenete si třeba, jaký byl program, na jaké téma?

R3: Ježíš, to už je dávno, ale většinou to bylo s pohádkou. Většinou jsem využívala toho týdne knihy, kdy to bylo?...březen, duben a tím jsme jakoby rozjeli zájem, a to když jsem s dětmi šla, tak jsem se hlavně snažila do toho vtáhnout rodiče. Jo, prostě, aby i ta rodina vedla ty děti k tomu, že knihovna je místo, kam se můžou kdykoliv, libovolně, bez školy prostě vrátit a půjčit si tam něco, a jak zacházet s knihou, a tak.

T: Teď mám ty tři otázky k těm žákům s těžkým mentálním postižením. Jaké metody využíváte při rozvoji čtenářství a zájmu o knihy u žáků s těžkým mentálním postižením?

R3: No, tam u toho těžkého tam je to jiné v tom, že máte jakoby omezenější repertoár těch možností, jo? Protože zatím co s tím středně těžkým, těm dětem ledacos dojde, si spojí, stačí třeba jenom poukázat, navést je na tu cestu, aby si to spojili, prostě tak tady u toho je to mnohem těžší, musíte méně podnětů, no jako nemusíte ale já to tak prostě, mně se to tak vyplatilo, méně podnětů, vybrat takové jakoby zásadní věci k té konkrétní činnosti nebo k tomu konkrétnímu úkolu, s tím konkrétním cílem, který jako, chci k němu dojít, vybrat opravdu jako jenom kostru, ale na tom trvat, a pořád dokola, pořád dokola, a ono se někdy zadaří. No, že si pak už jakoby ve spojení, prostě třeba ten pracovní list, tam nemůžete mít tolik věcí, méně a spíš větší, tam bývají problémy i s motorikou, čili je potřeba s tím počítat, když třeba vybarvuje, nebo doplní někde něco, jo? Nebo máte půlobrázek, ale to většinou nedávají. Ale prostě méně a větší.

T: Jasně, tedy třeba na celou A4 jenom pár obrázku?

R3: Ano, ano nebo třeba i jen jeden velký. Když třeba mají opravdu problémy s tou jemnou motorikou, s motorikou prstů, tak oni třeba udělají jenom takhle (pozn. ukázán dlaňový úchop tužky s palcem nahoře) nebo jenom takhle (pozn. ukázán dlaňový úchop tužky s palcem dole). Prostě je potřeba něco většího, aby se do toho vešli, abychom mohli chválit, že jo. Protože to je strašně důležitý.

T: Ano, souhlasím. Pochvala je vždy důležitá.

R3: Ano. Tak dám větší, dám třeba jenom obličej, nedám celou postavičku, buď když je to knížka třeba s dětským hrdinou nebo s těmi zvířátky, což je vhodnější pro ty děti, které jsou na tom hůř, tak ty zvířátka, než ty lidi. No, tak a taky podle toho, jak na tom jsou, někdo i na

lidi nereaguje dobře, ale na ty zvířata, nebo na věci jednoduché, já nevím, míč, kostka, cokoliv, na ty jednoduché věci reagují většinou lépe, než třeba na lidi. No, tak se dá třeba velká kostka, můžete dát i větší formát než klasická A4, když je potřeba, prostě, ale dát tomu dítěti šanci, aby bylo úspěšné, abychom mohli chválit, chválit, chválit, a tím vlastně motivujete, že on se k tomu neobrátil zády, ale že třeba i druhý den, za týden prostě a za měsíc, pořád, jako se k tomu můžete vrátit a to dítě vám to neodmítne.

T: A když takhle něco tvoříte, tak u toho jim předcítáte?

R3: Předcítáme, pouštím na počítači, nebo jak jsou takové ty říkanky jednoduché, třeba ty Ladovy říkanky, no a často s dopomocí, takže třeba *houpy, houpy, kočka snědla kroupy*, tak jim pomůžeme s tou rukou, a zase hou-py (pozn. ukazuje spodní oblouk přes celý list A4), takže trošičku jakoby je zarazím, aby pochopili, že to není to houpy, houpy, ale hou-py, hou-py, čili zpomalím zase u těch, co jsou na tom hůř.

T: A třeba ty říkanky i opakují něco?

R3: Podle schopností ano, takže zvládnou i něco zopakovat.

T: Tady na to navážu s těmi tištěnými materiály: Využíváte při rozvoji čtenářství a zájmu o knihy u žáků s těžkým mentálním postižením nějaké speciální pomůcky nebo tištěné materiály? O těch tištěných materiálech jsme se tedy už bavily, takže ty využíváte hodně, že?

R3: Využíváme hodně tištěné materiály. No pak je dobré, když jsou k dispozici třeba ti maňásci, ale musí to být takoví, co trochu vydrží, aby hned neutrhli hlavu, nebo tak. Nebo i ty prstové maňásky, tam si to trochu hlídat tu pusou, ale ty prstové a to je taky fajn a vlastně tím můžete pomáhat i té motorice těch prstů s těmi prstovými, když si hrajete a zase nějaké to říkadlo, spojovat s tím obrázkem, využít tu loutku.

T: Pak jste ještě mluvila o těch pevných knížkách?

R3: Tam jsou dobrá ta leporela, ty jsou úplně jedinečný.

T: Využíváte tablet i při práci s žáky s těžkým mentálním postižením?

R3: No někdy se zadaří, jsou tablety přímo pro děti speciální, takové trochu větší, mají jakoby hustší ten měkký obal, když s tím praští, tak aby se to nerozbilo, že jo. A jsou takové trochu větší, je to určitě dobré na ten začátek, ale pak klidně pracují s takovým tím menším, jo, ať se pěkně posunou. Otázka té motoriky, ten posun. Dobrá je taky hra na tělo, tleskání, pleskání, dupání, točení, jo, pokud to dají, autisti většinou dají, ti rádi, no, ale když třeba někdo má něco jiného, tak kdo co dá.

T: Ano. To trochu odbočím, ale i ty hranice svého těla se učí vnímat, že?

R3: Ano, ano to taky, třeba když mají jednu ruku postiženou, čili ji nevnímají, mají tendenci ji odepsat. A když máte někoho třeba s problémem s prostorem, tak to je právě potřeba uhlídat, aby to dítě užívalo obě ruce, protože to se hned projeví, ale to může taky s tím čtenářstvím se to krásně procvičit.

T: Děkuji. A navštěvujete se žáky s těžkým mentálním postižením knihovnu? Pokud ano, jakých služeb a programů využíváte?

R3: S nimi ne, to vůbec.

T: Tři otázky pak mám ještě na rodinu žáků, jestli máte informace, zda rodiče žáků čtou svým dětem a zda od nich máte nějakou zpětnou vazbu?

R3: Tak mám, tam kde se čte, buď často, nebo třeba každý večer před usnutím, tak tam jen ťuknu a oni už se chlubí. Kde ne, tak tam se to prostě nějak zamluví. Mám ve třídě rodiče, kteří se tím chlubí a děti to potvrzují, že rádi rodiče čtou, tak to je hezké.

T: Jakým způsobem probíhá v rodině motivace k zájmu o knihy?

R3: Moc toho nevím, ale co jsem schopná vydedukovat, tak většinou dítě, které má mentální postižení a i další postižení, tak má tendenci s věcmi manipulovat, to znamená i s knihami, ale takže tím hybatelem takovým prvotním bývá rodič, který vlastně mu ukáže, že to, co drží v ruce a co si tak všelijak obrací je kniha, že ono tam něco je, má to obsah, obrázky, tedy ilustrace, já říkám obrázky, protože jsem zvyklá mluvit na děti a těm nemohu říkat ilustrace, takže využívají ty ilustrace podobně jako my.

T: Rodiče jim třeba i kupují knížky?

R3: Hm, kupují jim knížky, takové ty tvrdé, leporela, takové ty tvrdší knížky pro malé děti, nebo jak my říkáme takové ty „búbé“ knížky, ono se to zmačkne a vydá to nějaký zvuk, většinou zvířata, nebo nějaké zvuky, třeba traktor a podobně.

T: Spolupracujete s rodinou na rozvoji čtenářství?

R3: No, žáci mají notýsky, které rodiče podepisují, že četli. To my zadáváme stránky, nebo opakování, nebo dáváme na přeskáčku, protože ony ty lištičky se to taky naučí někdy nazpaměť, a pak by nám jely, koukaly někam jinam a četly by. Prostě dáváme na přeskáčku klidně z toho slabikáře, různě tak.

T: Komunikujete s předškolním vzděláváním?

R3: Já osobně ne.

T: A s přípravkou?

R3: S přípravkou komunikujeme, informace o dětech si předáváme, pokud vím, že mi přijde dítě od nich, tak my si spolu popovídáme o tom konkrétním dítěti, vlastně jak na něj, aby se chytlo, aby si zvyklo, bude mít zas jinou osobu, jinou třídu, je toho na něj dost, tak prostě, aby se co nejdříve prostě chytlo a jelo dál.

T: A nějaká třeba předčtenářská gramotnost jestli probíhala v té předškolní výchově, to víte?

R3: Tak to nemohu posoudit.

Příloha 3: Záznam ze zúčastněného pozorování ve třídě základní školy speciální

(Zdroj: autorka práce)

Datum: 17. 3. 2023

Popis prostředí

- třída se nachází v přízemí třípodlažní budovy, disponuje dvěma místnostmi, kdy v jedné se žáci učí, druhá místnost slouží k relaxaci
- ve třídě je lino pro snadnou údržbu během dne, v relaxační místnosti je koberec, zdi jsou bílé, na zdi je instalovaná výzdoba včetně velké nástěnky s výtvyry žáků
- ve třídě je pracovní prostor pro žáky, lavice pro jednoho žáka a židle, lavice jsou spojeny k sobě, vždy tři a tři lavice, na lavici mají někteří žáci přímo nalepený suchý zip pro strukturované učení pomocí fotogramů nebo piktogramů
- nástěnná tabule pro fotogramy a piktogramy
- ve třídě je také kulatý stůl se židlemi pro společnou práci
- třída je vybavena interaktivní tabulí, počítačem
- ve třídě je mnoho úložných prostor pro výukové materiály, které jsou rozděleny podle oblastí, které rozvíjí, například materiály pro rozvoj zrakového vnímání, materiály pro rozvoj sluchového vnímání, materiály jsou uloženy většinou v průhledných boxech
- ve třídě je umyvadlo se studenou vodou, háčky na ručníky pro žáky, nad umyvadlem je strukturovaný proces mytí rukou
- vedle dveří je na zdi proužek suchého zipu pro umístění fotografií se záchodem, když jde žák na WC
- relaxační místnost je vybavena sedacím vakem, molitanovou pohovkou, magnetofonem s relaxační hudbou a nástěnnými herními prvky

Popis účastníků pozorování

- ve třídě vyučovali v průběhu dne celkem tři pedagogové a jedna asistentka pedagoga, v jednu chvíli byli ve třídě většinou tři osoby, dva učitelé a jedna asistentka
- plný počet žáků v této třídě je šest žáků, v den pozorování bylo přítomno pět žáků
- ve třídě jsou čtyři dívky a dva chlapci, všichni žáci komunikují neverbálně, žáci se pohybují v pásmu středně těžkého až těžkého mentálního postižení
- žák 1 (Ž1) je žák se středně těžkým mentálním postižením, s poruchou autistického spektra a je neslyšící, má kochleární implantát, je jednostranně implantovaný, má poruchy chování, rozumí pokynům pomocí znakového jazyka a verbálního vyjádření, sám ale nekomunikuje

pomocí znaků, ani verbálně, žák je bez plen, chodí na WC, ale pouze po upozornění pedagoga, jde s doprovodem, nevzpomene si sám

- žák 2 (Ž2) je žák s těžkým mentálním postižením, je pozitivně naladěný, má zvýšenou salivaci, proto má kolem krku uvázaný šátek, úkoly plní, ale musí být důsledně veden k jejich dodržování, má poruchy pozornosti, žák má pleny

- žák 3 (Ž3) je žák se středně těžkým mentálním postižením, má rád úkoly a činnosti ve škole, úkoly plní s chutí a chce další, čeká na pozitivní odezvu od pedagoga a pochvalu, žák má tělesné postižení, na delší cesty potřebuje vozík, pohyb po třídě zvládá bez dopomoci, žák je bez plen, chodí na WC samostatně, řekne si pomocí karty se záchodem, že potřebuje a může odejít ze třídy

- žák 4 (Ž4) je žák s těžkým mentálním a s poruchou autistického spektra, žák je klidný při práci v lavici, ale při práci v kolektivu je velmi rozrušený, pohybuje rukama do rytmu, žák má pleny

- žák 5 (Ž5) je žák s mozkovou obrnou, žák má těžké mentální postižení, tělesné postižení a je nevidomý, nemá vyvinuté bulby, tento žák používá vozík, ale kratší vzdálenosti zvládá s dopomocí bez vozíku, žák plní zadané úkoly pouze s maximální dopomocí, samostatně činnosti provozuje minimálně, žák má pleny, příliš nespolupracuje při výměně plen

Popis aktivit

- vyzvednutí žáků před školou od rodičů

- doprovod do šatny, dopomoc s převléknutím, rozepnutí zipu, rozvázání bot, podání přezůvek

- doprovod do třídy

- ranní hygiena, použití WC, mytí rukou podle struktury, samostatně nebo s dopomocí

- ranní kruh, přivítání s maňáskem, společné přivítání s básničkou:

Zatleskáme, zadupáme, plácneme se do kolen.

Zamrkáme, zamáváme, popřejem si dobrý den.

Dobrý den, dobrý den, dneska zlobit nebudem.

Dobrý den, dobrý den, dneska si to užijem.

- práce u stolu, struktura, výběr podle preferencí žáka, výběr většinou ze dvou až čtyř aktivit

- výběr odměny za odvedenou práci – možnost výběru ze čtyř aktivit: hra s pop it, hra s bublifukem, hra se spinner, hra se spirálou, výběr pomocí fotogramů

- návštěva WC dle potřeby, relaxace v relaxační místnosti, hra se stavebnicí, odpočinek

- svačina

- hygiena, návštěva WC, přebalení plen u žáků, kteří to potřebují, umytí rukou podle struktury

- hudební program v relaxační místnosti, přivítání s novou paní učitelkou, hra na xylofon, hry na motoriku mluvidel, rytmizace říkadél, tleskání do rytmu, na ruce, na stehna, na zem, dupání, zpívání lidových písniček, relaxační hudba
- výtvarný program, malování pastelkami na papír, správné držení tužky, dodržení barev, samostatně nebo s dopomocí, omalovánky
- opět výběr odměny za odvedenou práci – možnost výběru ze čtyř aktivit: hra s pop it, hra s bublifukem, hra se spinner, hra se spirálou
- relaxace v relaxační místnosti
- dle potřeby návštěva WC
- doprovod do šatny, samostatně nebo dopomoc s oblékáním, obouváním – například podání lžice na boty
- předání žáků rodičům nebo doprovod na oběd do školní jídelny a předání žáků vychovatelkám

Chování účastníků pozorování

- mezi pedagogy panovala uvolněná a příjemná atmosféra, vzájemně se doplňovali v aktivitách a vycházeli si vstříc při řešení nastalých situací
- při vyhrocené situaci s žákem Ž1 s problémovým chováním byla atmosféra náhle jiná, dvě pedagožky byly psychicky rozhozené a ve stresu, jedna byla v klidu a dál dělala svou práci se stejnou lehkostí a trpělivostí jako doposud
- žák Ž1 plnil úkoly a pokyny dle instrukcí, bylo vidět, že rozumí pokynům a plní je bezchybně a s lehkostí, při svačině žák bez zjevné příčiny náhle shodil celou svačinu i s tácem na zem, následně hodil židli směrem ke spolužákům a roztrhal si na kousky tepláky, které měl na sobě
- žák Ž2 má rád pozornost dospělých, snaží se plnit úkoly, ale při ponechání o samotě je plní sporadicky, v přítomnosti pedagoga úkoly plní rychleji a čeká na pochvalu, má radost ze splněného úkolu, směje se, zaklání hlavu, prská smíchy, chce si plácnout
- žák Ž3 má rád všechny aktivity, které jsou mu nabízeny, vše plní s chutí a úsměvem, má rád pedagogy i ostatní spolužáky, čeká na pozitivní odezvu po splněním úkolu, rád si plácne rukou při správném řešení
- žák Ž4 rád plní aktivity, ale často neporozumí, co má dělat, pracuje s dopomocí, kdy úkoly zvládá, při radosti z úspěchu prská a plive na ostatní žáky i pedagogy
- žák Ž5 je velmi pasivní, po celou dobu pozorování sedí na židli, aktivitu vykazuje pouze s dopomocí asistentky, samostatně si hraje pouze s chraštítkem, nemá zájem o jiné nabízené hračky, aktivity

Příloha 4: Aplikace na tablet (Zdroj: respondent R7)

1) Logopedické - české

Výukové kartičky pmq

<https://play.google.com/store/apps/details?id=com.pmqsoftware.game.childrencards.cz>

Logopedie 1

<https://play.google.com/store/apps/details?id=com.pmqsoftware.logopedie.cz1>

Logopedie 2

<https://play.google.com/store/apps/details?id=com.pmqsoftware.logopedie.cz2>

Logopedie 3

<https://play.google.com/store/apps/details?id=com.pmqsoftware.logopedie.cz3>

Abeceda

<https://play.google.com/store/apps/details?id=cz.pmq.game.abeceda>

Aplikace zrcadlo pro oromotorické cviky

<https://play.google.com/store/apps/details?id=com.camerareal.mirror>

2) Tvary a barvy

Poznávám barvy

<https://play.google.com/store/apps/details?id=cz.kve.free.learnshape>

Třídění barev

<https://play.google.com/store/apps/details?id=com.GMA.Ball.Sort.Puzzle>

Vzdělávací hry pro batolata

<https://play.google.com/store/apps/details?id=com.bimiboo.mysteries>

Tvary a barvy

<https://play.google.com/store/apps/details?id=com.bimiboo.colors>

3) Hudební nástroje, zvuky

Klavírní děti - hudba a písňe

<https://play.google.com/store/apps/details?id=com.orange.kidspiano.music.songs>

Xylofon

<https://play.google.com/store/apps/details?id=com.easylabs.xylophone>

Zvuky zvířat

<https://play.google.com/store/apps/details?id=org.mickyappz.animalsounds>

Hádejte zvuky

<https://play.google.com/store/apps/details?id=com.smartkids.soundsmemory>

Hudební nástroje

<https://play.google.com/store/apps/details?id=com.kidstatic.kidsmusicinstruments>

4) Malování

Omalovánky pro děti

<https://play.google.com/store/apps/details?id=com.bimiboo.drawing>

Kreslení

<https://play.google.com/store/apps/details?id=com.gokids.drawingzoo>

5) Puzzle

<https://play.google.com/store/apps/details?id=com.littleApple.PuzzleAnimals>

Vkládačka zvířata

<https://play.google.com/store/apps/details?id=com.iabuzz.puzzle4kidsAnimals>

Párování zvířata

<https://play.google.com/store/apps/details?id=com.nlorenzo.learntheanimals>

6) Další vzdělávací hry

Oko hrátky

<https://play.google.com/store/apps/details?id=com.pmqsoftware.mirroring>

Části těla

<https://play.google.com/store/apps/details?id=com.appsbergman.corpohumano>

Pexeso zvířata

<https://play.google.com/store/apps/details?id=net.hebasoft.pexesowildanimals>

Pexeso pohádky

https://play.google.com/store/apps/details?id=com.gamboapps.juego_memoria_kids

Oblékání panenky

<https://play.google.com/store/apps/details?id=com.animedressupgames.chibi>

Balonky

<https://play.google.com/store/apps/details?id=ge.bebi.balloon.pop.game>

Nakupování

<https://play.google.com/store/apps/details?id=com.YovoGames.superMarket>

Vaření

https://play.google.com/store/apps/details?id=com.PSV.Baby_Cooking_School

Dětský doktor

<https://play.google.com/store/apps/details?id=com.bubadu.doctorkids>